

til min egen Opfattelse ikke længere gaa til den Indrømmelse, hvortil jeg dengang gik. Jeg har personlig baade i Sjælland, i Fyn og i Sylland hos en stor Del af Befolkningen, som jeg har talt med, gjort den Erfaring, at man hellere, naar det saa skal være, vil vente nogle Aar endnu paa en Afgjørelse af denne Sag end tage den, saaledes som Overenskomsten sidst forelaa, og dette har bevæget mig til nu atter at stille mig paa det Standpunkt, som Folkethinget ifjor indtog baade ved 2den og 3die Behandling; jeg kan derfor ikke mere gaa tilbage til den omtalte Overenskomst. De to Hovedpunkter, som jeg maa holde paa, og hvorpaa jeg ifjor holdt lige til det Sidste, ere, at Tienden maa gaa ind i Statskassen som en Indtægt for denne, og at Geistligheden lønnes med Penge, som gaa ud af Statskassen. Paa disse to Hovedgrundføringer maa jeg fremdeles staa; dem kan jeg ikke fravige. Naar der er Spørgsmaal om Lønningernes Størrelse og andre saadanne Ting, kunne vi tale derom, men disse to Punkter ere Hovedpunkter, som jeg maa staa paa ved Sagens fremtidige Behandling. Den høitærede Minister sagde, at vi vare komne til denne Overenskomst gennem den modneste Erkjendelse, men dette maa jeg for mit Vedkommende modsig; jeg var ikke kommen dertil gennem den modneste Erkjendelse, thi min Erkjendelse var helt igjennem den, at det langt fra var det, vi skulde og burde have. Hvorfor jeg imidlertid kom dertil, har jeg forklaret; det var, fordi man ofte maa opgive Noget af sin modneste Erkjendelse for at faae en Reform igjennem, og det var for at faae en saadan ifjor, at jeg satte min modneste Erkjendelse tilside i det Dieblit, da vi afsluttede den omtalte Overenskomst. Nu foreligger altsaa dette Forslag, og den høitærede Ministers Stilling dertil kjende vi nu, til Overflod ogsaa af hans Udtalelse derom idag, men jeg havde forøvrigt ikke tvivlet om, at hans Stilling var en saadan. Hvorfor have vi da nu indbragt dette Forslag? Denne Sag er en af dem, som for Tiden ere Brændpunkter i det offentlige politiske Liv i Danmark; den er en af de Sager, hvorom Folks Tanker dreie sig, naar de tænke paa Landets offentlige

Anliggender og Landets Udvikling baade i den ene og i den anden Retning. Vi skulde til næste Sommer have nye Folkethingsvalg, og jeg for mit Vedkommende har ikke tvivlet, at denne Sag skulde komme til at gaa Bælgerne i Forglemmelse ved, at den ikke kom for i denne Samling. Der forekommer jo hver Samling nye og vigtige Spørgsmaal, og det, der foreligger fra en ældre Samling, gaar derfor let i Glemmebogen hos Folk i Almindelighed, som ikke til daglig Brug kunne beskæftige sig med vore offentlige Anliggender. Jeg har derfor for mit Vedkommende ønsket at bringe Sagen frem, for at det til næste Aar kunde komme til at staa Bælgerne klart, hvorledes det forholder sig med den, og for at de derefter kunde tage deres Beslutning. Det kan ikke Andet end vække Befolkningens større og større Interesse for en saadan Reform, naar man efterhaanden ser, hvorledes Regjeringen uden Rigsdagens eller Bevillingsmyndighedens Indflydelse kan bruge de overordentlig rige Midler, der ere henlagte til de kirkelige Embedsmænd og til andre kirkelige Indretninger, ganske saaledes, som den tror, det er rigtigt. Vi kunne naturligvis Alle være overbeviste om, at enhver Minister kun gjør, hvad der efter hans Overbevisning er rigtigt, men det konstitutionelle Princip fordrer, at Befolkningens Repræsentanter skulle have Indsæende med og Medvirkning ved alle saadanne Foranstaltninger. Det er ikke som i Absolutismens Tid, at en Minister kan sige: „Vi alene vide“, men det er dog Tilfældet for Tiden med disse store og rige Midler. Man ser, hvorledes der forberedes Deling af Embeder, og hvorledes der oprettes nye Embeder, ja, jeg har endog fornylig studset over at se, at den høitærede Minister har givet en ny Embedsmand en Offerdag. Man skulde dog tro, at han ikke saaledes kunde lægge nye Udgifter paa Menighedens Medlemmer ved at give Vedkommende en Offerdag. Jeg tror at vide, hvad den høitærede Minister vil sige; han vil sige: Fordi jeg giver en Mand en saadan Offerdag, er ikke et eneste Medlem af Menigheden forpligtet til at offere. Dette er sandt, de kunne ikke tvinges dertil, men det ser dog underligt ud at give en Embedsmand Udflugt til Noget;